

SOCIAL KONSEKVENSANALYS OCH BARNKONSEKVENSS- ANALYS FÖR GÅRDA

SAMMANSTÄLLNING AV ARBETET
MED PLANPROGRAM
FÖR GÅRDA

På uppdrag av Göteborgs Stad har Landskapslaget sammanställt genomfört arbete kopplat till SKA/BKA inom planprogramsarbetet för Gårda. Arbetet togs fram inför samråd, januari 2025.

Göteborgs Stad, deltagare från planprogrammets projektgrupp

Katarina Carlsson, ansvarig planarkitekt, Stadsbyggnadsförvaltningen
Sonja Pettersson, Socialförvaltningen Centrum

Landskapslaget

Ida-Maria Classon Frangos
Patrik Glansholm
Jakob Ekelund

INNEHÅLL

5	1. SAMMANFATTNING
6	2. SYFTE OCH PROCESS
7	2.1 INLEDNING
8	2.2 PROCESS SKA/BKA
9	2.3 PROCESS FÖR GENOMFÖRT ARBETE
10	2.4 GENOMFÖRDA DELMOMENT
12	3. RESULTAT
13	3.1 NULÄGE
17	3.2 MÅLSÄTTNING
18	3.3 ÅTGÄRDER
19	3.4 KONSEKVENSER
21	4. FORTSATT ARBETE

1. SAMMANFATTNING

1. SAMMANFATTNING

Detta dokument syftar till att sammanställa det arbete som har gjorts kopplat till processen för social konsekvensanalys och barnkonsekvensanalys (SKA/BKA) i planprogram för Gårda.

De moment som genomförts under programarbetet är följande:

- 2017 – Workshop, först med stadens förvaltningar och sedan med fastighetsägare i Gårda, nulägesanalys utifrån stadens SKA/BKA-matris.
- 2017 – Fördjupad inventering med boende, verksamma och besökare (platsintervjuer).
- 2017 – Enkät, Gårda Företagarförening, verksamma i området.
- 2017 & 2024 – Internt arbete, målformulering för programmet kopplat till mål i ÖP.
- 2024 – Workshop för att identifiera och rangordna föreslagna åtgärder.
- 2024 – Workshop med fastighetsägare och sedan med stadens förvaltningar, konsekvensanalys av programförslaget.
- 2024 – Kompletterande dialog, gymnasieungdomar i Gårda.

Nulägesanalys

Gårda är centralt beläget men omges av och innehåller flera barriärer, E6, Ullevigatan, evenemangsområdet och Mölndalsån. Barriärerna gör att området känns mer perifert än vad det är. Tillgången till kollektivtrafik är väldigt skiftande i olika delar av Gårda. I stadsdelen finns en variation av lokaler och bostäder av olika ålder, vilket skapar variation i såväl lokalkostnader som boendekostnader. Detta möjliggör för olika typer av föreningsliv så som replokaler och idrottsverksamheter. Bostäderna är en blandning av hyresrätter och bostadsrätter. Jämfört med bostäder så finns en övervikt verksamheter i området, vilket skapar ett folkli i området främst vid lunchtid. Området kan upplevas mer öde och otryggt utanför arbetstid. Den kulturhistoriska kopplingen i området, kulturverksamheterna, den varierade typen av företag samt de olika boende- och byggnadstyperna gör att göteborgarnas upplevelse av Gårdas identitet varierar mycket. Det är ont om offentliga platser och framför allt ont om

lek- och vistelsezoner för barn. Exempel på mötesplatser som uppskattas enligt platsintervjuerna är åstråket, slusen, bryggorna i norra Gårda och privata gårdar inom programområdet. Åstråkets trottoar är dock sned på stora delar och det saknas trottoar längs med vattnet längs delar av ån. Framför allt används ytorna i området för transport och inte för vistelse. Evenemangsområdet är både en kvalitet sett till närheten, men det kan också innebära störningar för boende i Gårda. Företagarna i Gårda anger att närheten till centrum, motorvägen samt tillgången till parkeringsplatser gör att de valt att etablera sig i Gårda.

Konsekvenser

Programförslagets positiva konsekvenser kan framför allt sammanfattas som att stadsdelen blir mer attraktiv i och med minskade barriärer, förbättrade vistelsezoner samt ett större bostadsutbud vilket leder till mer folkli under fler av dygnets timmar. Minskad genomfartstrafik ger bättre miljö lokalt och möjlighet för vistelsezoner.

Gällande utmaningar och risker så ser markägarna en risk att programmet och dess intentioner inte är genomförbara. Föreslagna åtgärder med t.ex. minskad biltrafik måste synkas med satsning på kollektivtrafik. En stor målkonflikt är synen på parkeringsplatser där flera företagare ser tillgången av p-platser som en förutsättning för att etablera sig i Gårda medan det konstateras att området skulle gynnas av mindre biltrafik. Unga i området har både uttryckt att den nya bebyggelsen tillför något till stadsdelen och att den har en stel och tråkig utformning jämfört med den gamla bebyggelsen i Gårda.

Reflektioner

Nulägesanalysen som är sammanställd utgår från situationen 2017, sedan dess har vissa förutsättningar förändrats, framför allt har två nya kvarter uppförts med hög bebyggelse.

Trots skillnaden i skala mellan den gamla och nya bebyggelsen tas denna fråga knappt upp i konsekvensbedömningen, en anledning kan vara att konsekvenserna är svåra att visualisera.

2. SYFTE OCH PROCESS

2.1 INLEDNING

Syfte med sammanställningen

Under framtagandet av Program för Gårda har flera olika moment genomförts vilka är kopplade till Göteborgs stads process för social konsekvensanalys och barnkonsekvensanalys. Det genomförda arbetet rör platsanalys, dialogarbete, målformulering och konsekvensanalys av själva programförslaget. Denna rapport syftar till att sammanställa materialet till ett och samma dokument för att överskådligt kunna få en överblick över det genomförda arbetet.

Syfte med planprogrammet

Göteborgs stad arbetar med att ta fram ett planprogram för Gårda som ska undersöka Gårdas utvecklingsmöjligheter och hur staden på bästa sätt kan förtäta stadsdelen och knyta den närmare resten av staden, utveckla grönområden och bevara den unika kulturmiljö som redan finns.

Avgränsning

Detta är en sammanställning av hittills framtaget material, i uppdraget har inte ingått att göra några nya analyser. Sammanställningen rör arbetet kopplat till social konsekvensanalys och barnkonsekvensanalys från att programarbetet påbörjades 2017 ända fram till årsskiftet 2024/2025, tanken är att samråd ska genomföras under våren 2025.

Nulägesanalysen genomfördes 2017, sedan dess har viss utveckling skett i området. Framför allt har ny, hög bebyggelse i form av kontors- och hotellbyggnader uppförts på ett par platser. Vid nulägesanalysen hade nyligen en bensinstation rivits för att ge plats åt bebyggelse söder om Ullevimotet. Söder om Olskroksmotet hade också nyligen en låg verksamhetsbyggnad rivits för att också där möjliggöra för ny bebyggelse. Den tillkommande bebyggelsens omfattning och höjd har till viss del påverkat stadsdelens karaktär. Denna rapports sammanställning av nulägesanalysen har uppdaterats där det råder direkta felaktigheter mellan läget 2017 och 2024, men det har inte genomförts någon kompletterande analys gällande de nya byggnaderna och dess inverkan på förändringen i stadsdelens karaktär som bebyggelsen kan ha bidragit till.

2.2 PROCESS GBG SKA/BJA

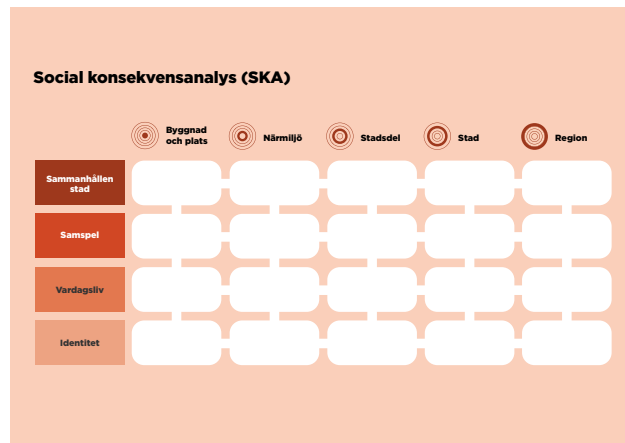
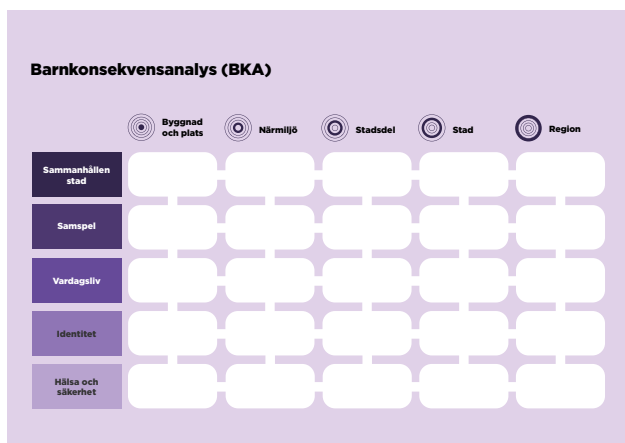
Vad är sociala- och barnkonsekvensanalyser?

Göteborgs Stad arbetar för att stärka sociala aspekter och barnperspektivet när nya eller befintliga miljöer utvecklas, detta för att säkerställa en hållbar stadsutveckling. Viktiga förutsättningar för att ge alla göteborgare lika livschanser, i en stad med social sammanhållning, är samspel, och jämlika och väl omhändertagna miljöer. I stadens arbete med stadsutveckling finns en framtagna process för social konsekvensanalys och barnkonsekvensanalys. Processen syftar till att belysa olika människors behov, skapa mer kunskap om platsen utifrån det sociala perspektivet och förstå barnrättsperspektivet. Processen bidrar också till ett gemensamt språk och skapar en plattform för samverkan i de sociala frågorna. Arbetet inkluderar olika kompetenser och möjliggör för staden att bearbeta komplexa frågor och perspektiv. I arbetet ska fem sociala aspekter belysas: *sammanhållen stad*, *samspel*, *vardagsliv*, *identitet* och *hälsa och säkerhet*. Till det kommer fem geografiska analysnivåer: *byggnad/plats*, *närmiljö*, *stadsdel*, *stad* och *region*.

Beroende på projektets art finns det fyra komplexitetsnivåer, och programarbetet för Gårda har kategoriserats till komplexitetsnivå 4. Det innebär att planen bedöms påverka ett stort antal människors vardagsliv och har en betydande roll i stadens arbete för minskade skillnader i livsvillkor och hälsa. Nivå 4 berör stora stadsutvecklingsprojekt som påverkar och berör hela staden och regionen. Gårda bedöms som nivå 4 i och med sitt strategiska, logistiska läge, både vid E6, evenemangsområdet och vid pendeltågstation.

Sammanfattat kan processen med sociala- och barnkonsekvensanalyser sammanfattas enligt följande tre punkter.

1. En metod och ett arbetssätt
Som syftar till att stärka sociala perspektiv och barnperspektiv i planering och gestaltning och låta detta vara en del av utgångspunkten för planeringen.
2. En analysmodell
För att på ett systematiskt sätt belysa behov, värden och brister i den miljö som ska förändras samt för att kunna utgå från människors olika livssituationer och behov.
3. Ett verktyg
 - För att ta fram åtgärder och förslag till förändring.
 - För att konsekvensbeskriva förslag till förändring.
 - För att titta specifikt på behov, konsekvenser och åtgärder för barn och unga.

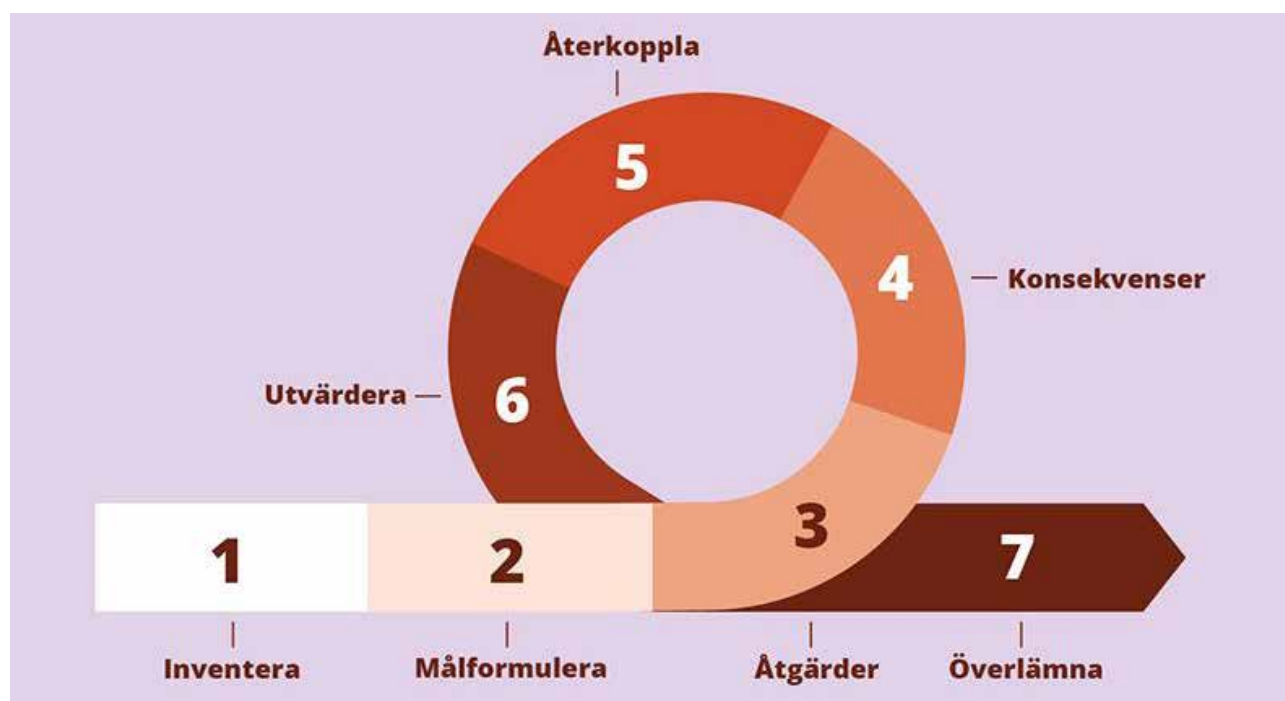
MATRISER FRÅN Göteborgs Stads modell för SKA/BJA

2.3 PROCESS FÖR GENOMFÖRT ARBETE

Processbeskrivning social konsekvensanalys och barnkonsekvensanalys Gårda

Arbetet med planprogrammet påbörjades 2017 men pausades senare samma år och återupptogs under 2024. De inledande delarna i SKA/BKA-arbetet med nulägesinventering gjordes därför redan 2017 medan målformulering, åtgärder, konsekvenser och återkoppling skett under 2024 och 2025 innan förslaget går till samråd.

PROCESSPIL SOM VISAR processen för social konsekvensanalys och barnkonsekvensanalys. Ur Göteborgs stads Barnkonsekvensanalys och social konsekvensanalys.

1. Inventering genom workshopar med nulägesanalys och dialog på plats skedde 2017. En kompletterande del av inventeringen gjordes hösten 2024 i form av kompletterande dialogarbete.
2. Målformulering påbörjades 2017 och togs vid 2024.
3. Åtgärder sammanställdes våren 2024.
4. Konsekvenser sammanställdes hösten 2024 via workshop med stadens förvaltningar samt workshop med fastighetsägare.
5. Återkoppling: Arbetet har återkopplats till stadens förvaltningar och fastighetsägare under processens gång. Återkoppling till allmänheten av platsintervjuerna som gjordes under 2017 sker i samband med att planprogrammet går på samråd. Återkoppling inom ramen för dialogen med gymnasieelever görs under vårterminen 2025.
6. Utvärdering av programförslaget sker bland annat under samrådet vilket planeras ske under våren 2025.
Efter samrådet sammanställs de synpunkter som har kommit in vilka tas vidare genom att steg 3-6 upprepas. Steg 6, utvärderingen, kommer då ske primärt inom programförslagets interna arbetsgrupp. Om det bearbetade förslaget bedöms ha hanterat inkomna synpunkter på ett erforderligt sätt och om inga nya förutsättningar har dykt upp går förslaget vidare till sista steget.
7. Arbetet med sociala konsekvensanalys och barnkonsekvensanalys överlämnas till kommande detaljplaner och gatuprojektering med mera, tillsammans med godkänt programförslag. Kommunfullmäktige väntas behandla programförslaget under våren 2026.

2.4 GENOMFÖRDA DELMOMENT

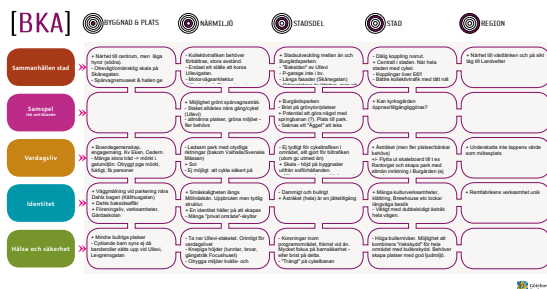
1. Inventering (och delvis 3. Åtgärder)

2017 – Workshop, stadens förvaltningar

Tidigt i programarbetet hölls en inledande workshop där stadens förvaltningar bidrog till nulägesanalysen. Matrisen från Göteborgs arbetssätt inom social konsekvensanalys fylldes i. Workshopen genomfördes 2017-02-23.

2017 – Workshop, fastighetsägare

En liknande workshop med Göteborgs matris inom social konsekvensanalys gjordes i även med fastighetsägare i Gårda. Workshopen genomfördes 2017-10-13.

2017 – Fördjupad inventering med boende, verksamma och besökare (platsintervjuer)

Under två vardagseftermiddagar i juni 2017 intervjuades förbipasserande på plats i Gårda. Totalt intervjuades 136 personer. Resultatet redovisades i en rapport av Norconsult: *Sammanställning av platsintervjuer i Gårda, juni 2017*, 2017-10-31.

2017 – Enkät, Gårda Företagarförening

En enkät med frågor delades ut under Gårda Företagarförenings möte 2017-11-09. Staden var på plats och presenterade material om Program för Gårda, med fokus på förutsättningarna för programarbetet och de utredningar och intervjuer som gjorts. 15 personer svarade på enkäten.

2. Målformulering

2017 & 2024 – Internt arbete, målformulering

Parallellt med genomförda workshopar och utifrån konstaterade behov sattes målformuleringar ihop för programmet vilka utgår från mål i Översiktsplanen.

3. Åtgärder

2024 – Workshop åtgärder projektgrupp

Utifrån identifierade målställningar genomfördes workshop för att identifiera och rangordna föreslagna åtgärder. Workshopen genomfördes 2024-05-13.

4. Konsekvenser

2024 – Workshop konsekvenser, fastighetsägare

Projektgruppen genomförde en workshop tillsammans med fastighetsägarna, som en del av arbetet med social konsekvensbeskrivning. Workshopen genomfördes 2024-11-04 och utgick från de övergripande frågeställningarna:

- Hur påverkas vardagslivet för de som arbetar i området?
- Vad kan ni som fastighetsägare bidra med genom utveckling av fastighetsbeståndet?

2024 – Workshop konsekvenser, stadens förvaltningar

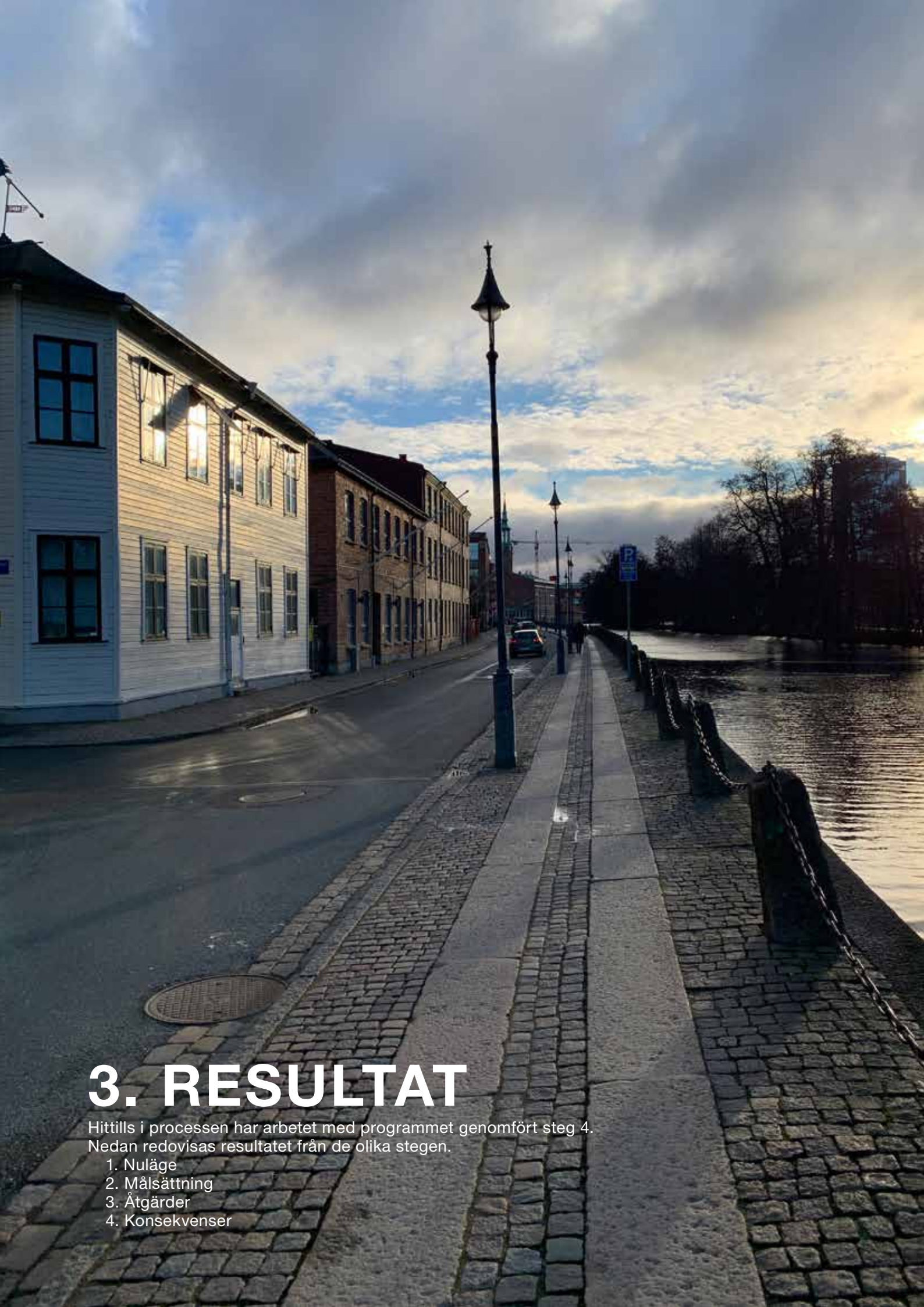
Liknande workshop gällande konsekvenser av förslaget hölls med stadens förvaltningar 2024-12-11.

1. Inventering, 3. Åtgärder & 4. Konsekvenser

2024 – Kompletterande dialog, gymnasieungdomar

För att komplettera dialogunderlaget med unga hölls en dialog med gymnasieelever under december 2024. Materialet sammanställdes i en rapport av Landskapslaget, *Dialog gymnasieelever*, 2025-01-17.

3. RESULTAT

Hittills i processen har arbetet med programmet genomfört steg 4. Nedan redovisas resultatet från de olika stegen.

1. Nuläge
2. Målsättning
3. Åtgärder
4. Konsekvenser

3.1 NULÄGE

Statistik

I Gårda bor cirka 2300 personer (2278 invånare år 2023). Störst koncentration av boende finns i norra Gårda där det bor knappt 1300 personer, samtliga norr om J Sigfrid Edströms gata/Willinsbron (1255 invånare år 2023). I södra Gårda bor totalt cirka 1000 personer (1023 invånare år 2023).

Det finns enbart bostäder i flerbostadshus i Gårda, men det är en relativt jämn fördelning mellan hyresrätter och bostadsrätter. Vissa av bostäderna riktar sig till olika kategorier av boende, som studentbostäder eller seniorbostäder.

I Gårda arbetar cirka 12300 personer (12308 arbetstagare år 2023). I norra Gårda arbetar drygt 5500 personer (5530 arbetstagare år 2022) och i södra Gårda knappt 6800 personer (6678 arbetstagare år 2022).

I södra Gårda finns både seniorboende och studentbostäder, vilket gör att åldersfördelningen i denna del av stadsdelen skiljer sig från resten av staden. Här bor större andel som är 75+ samt unga vuxna, däremot bor väldigt få barn i södra Gårda. Åldersfördelningen i norra Gårda är mer likt kommunens snitt men det bor färre andel unga vuxna och färre som är 75+ än snittet. En anledning till detta skulle kunna vara att det är en stor andel nybyggda lägenheter vilka är svåra för unga att ha råd med.

Inom Gårda finns i dagsläget två busslinjer, linje 60 i den norra delen och linje 754 i den södra. Under 2025 kommer ett tillköp av kollektivtrafik att genomföras som togs fram i samband med genomförandet av detaljplanen för Citygate och Kineum (Jacy'z). Denna extra kollektivtrafiklinje föreslås trafikera mellan Åkareplatsen och Liseberg station via Fabriksgatan och öka tillgängligheten till kollektivtrafik i området.

Sammanhållen stad

Gårda är centralt beläget i staden, men omges av flera barriärer som medför att Gårda kan upplevas mer avskild än vad det geografiskt är. Det finns få kopplingar över E6, vilket innebär att Gårda är avskärmat från omgivande stadsdelar i öster och i norr. Evenemangsområdets stora arenor och inhägnade ytor utgör en barriär väster om Gårda.

Ullevigatan med sin trafik utgör en barriär genom programområdet och medför långa avstånd för fotgängare och cyklister som ska korsa gatan. Spårvagnsspåren vid vagnhallen utgör också barriärer inom programområdet. I nuläget är tillgången till kollektivtrafik väldigt skiftande i olika delar av Gårda. I norra Gårda finns buss 60 med hållplats vid vagnhallen och det är nära till Svingeln's hållplats, som är en bytespunkt för spårvagn, buss och expressbuss. Södra Gårda trafikeras av en busslinje med låg turtäthet. Framförallt den sydligaste delen av programområdet gynnas av den relativa närheten till Lisebergs pendeltågsstation och till Korsvägen, som är en av stadens större knutpunkter för kollektivtrafik.

I Gårda finns en variation av lokaler och bostäder av olika ålder, vilket skapar variation i såväl lokalkostnader som boendekostnader. Bostäderna är en blandning av hyresrätter och bostadsrätter idag. Det är en kvalitet att en sådan variation finns centralt i staden. Dock är det en övervikt verksamheter i området, jämfört med bostäder. *Gymnasieelever:* Ingen av eleverna hade någon relation till Gårda innan de började gymnasiet där, och de beskriver samtliga att de åker dit för skolan och sen åker därifrån igen.

Samspel

Gårda är en stadsdel som rymmer olika slags föreningsliv inom byggnaderna, med replokaler för musik och olika idrottsverksamheter. Även Brewhouse lockar besökare utanför stadsdelen. I Gårda är det däremot ont om offentliga platser och framförallt ont om lekytor för barn. Exempel på mötesplatser som uppskattas enligt platsintervjuerna är åstråket, slussen, bryggorna i norra Gårda och privata gårdar inom programområdet.

Gårda är granne med evenemangsområdet vilket både är en kvalitet sett till närheten, men det kan också innebära störningar för boende i Gårda.

Mötesplatser inomhus och avsaknaden av offentliga ytor i kombination med att det finns inhägnade verksamheter och privat område-skyltar på vissa bostadsgårdar, kan bidra till att Gårda upplevs lite avskilt trots att det är centralt.

Utanför programområdet finns Stampens kyrkogård och Burgårdsparken. Kyrkogården används som grönyta och mötesplats, vilket kan ses som ett tecken på att offentliga ytor saknas i närheten. Burgårdsparken används inte bara av centrubor, utan av göteborgare från olika delar av staden. Trots det är parken lite dold mitt inne i evenemangsområdet.

Gymnasieelever: Elevernas bild är att det mest är kontorsarbetare som rör sig i Gårda, eleverna känner sig som udda fåglar med andra intressen och rörelsemönster än andra som vistas i stadsdelen.

Vardagsliv

Det finns en stor dagbefolkning i Gårda, vilket skapar ett folkliv framför allt vid lunchtid. Åstråket är en uppskattad plats för lunchpromenader och motion, enligt platsintervjuerna. Utöver arbetsplatser finns exempelvis Migrationsverket, vuxenutbildning, gymnasieskolor och vårdkliniker som också är målpunkter dagtid.

Folklivet minskar kvällstid, eftersom bostäder och föreningsliv utgör en förhållandevis låg andel av området jämfört med kontorsbyggnaderna. I Gårda finns framför allt lunchrestauranger som inte håller öppet kvällstid. I södra delen av programområdet finns Focushuset som innehåller en större mataffär, men det saknas matbutiker i övriga delar av Gårda. Ett önskemål som återkom vid

platsintervjuerna var just närmare till matbutik eller servicebutik. Det var även vanligt att Gårda beskrevs som mörkt och öde kvällstid.

I platsintervjuerna ingick även en fråga om den upplevda tillgängligheten i Gårda. De som upplever god tillgänglighet nämner att Gårda ligger centralt, att det är enkelt att ta sig runt till fots och med cykel, samt att det är enkelt att ta sig till och från området med kollektivtrafiken och med bil. De som upplever brister i Gårda talar framför allt om att det är långt till närmaste kollektivtrafikhållplats och för mycket (bil-)trafik, samt konflikter mellan fotgängare och cyklister. Där nämns framför allt Levgrensbron och gång- och cykelbron strax söder om Ullevigatan. Andra brister för fotgängare är att trottoaren är sned på delar av Ävägen, att det är svårt med kullersten eller att det saknas trottoar längs med vattnet vid en del av ån. Det nämns också att Fabriksgatan behöver rustas upp och bli trevligare, till exempel så saknas det cykelkoppling mellan Ullevigatan och Sankt Sigfridsplan.

Företagarna i Gårda anger att närheten till centrum, motorvägen samt tillgången till parkeringsplatser gör att de valt att etablera sig i Gårda. Vissa anser att det är ett expansivt område samt att det är en bra plats för kulturella och kreativa näringar. De flesta åker bil till sina verksamheter men en stor del anger att bättre kollektivtrafik skulle kunna påverka deras transportsätt.

Gymnasieelever: Det tydligaste från dialogen med gymnasieeleverna var att de anser att det saknades platser att sitta på och umgås. Parker och sittytor efterfrågades. Ett par elever sa att de skulle vilja ha någon bollplan eller liknande i närheten av skolan. Ävägen beskrevs som osäker, ingen under dialogen beskrev vattnet som någon tillgång. En av få platser som användes utanför skolbyggnaden var Gårda Torg och sittplatserna där. Kiosken My Way beskrivs som en målpunkt. De flesta åkte spårvagn till Ullevi Södra eller Liseberg station för att sedan promenera till skolan. Eleverna tog flera gånger upp problemet med kollektivtrafik i området som används av få p.g.a. låg turtäthet och dålig koppling till övriga staden. Utanför skolan står ofta en lång rad elsparkcyklar parkerade och vittnar om att dessa används flitigt, troligen mellan spårvagnshållplatsen och skolan.

Identitet

Gårda är en plats med olika identiteter. Här finns en kulturhistorisk identitet som en gammal arbetarstadsdel, samtidigt som det idag är ett område med många kontor och företag. Gårda har även en plats inom kultur som musik och idrott. Därför kan Gårda upplevas som en plats med en tydlig identitet av vissa, medan andra upplever det som en otydlig identitet.

Det finns även en stark identitet och boendegemenskap i kvarteren Eken och Cedern, med de gamla landshövdingehusen i södra delen av programområdet. Här har hyresgästerna engagerat sig för att husen ska bevaras, bland annat för att bevara kulturmiljön och för att det även fortsatt ska finnas bostäder med lägre hyra i Gårda. Remfabriken är ett annat exempel på en kulturhistoriskt unik miljö i området.

Vid platsintervjuerna fick de tillfrågade beskriva hur de såg på Gårda idag och vanliga svar var: fint och trevligt, men också lite gammalt och slitet. Flera tycker att det karaktäriseras av kontor, företag och trafik.

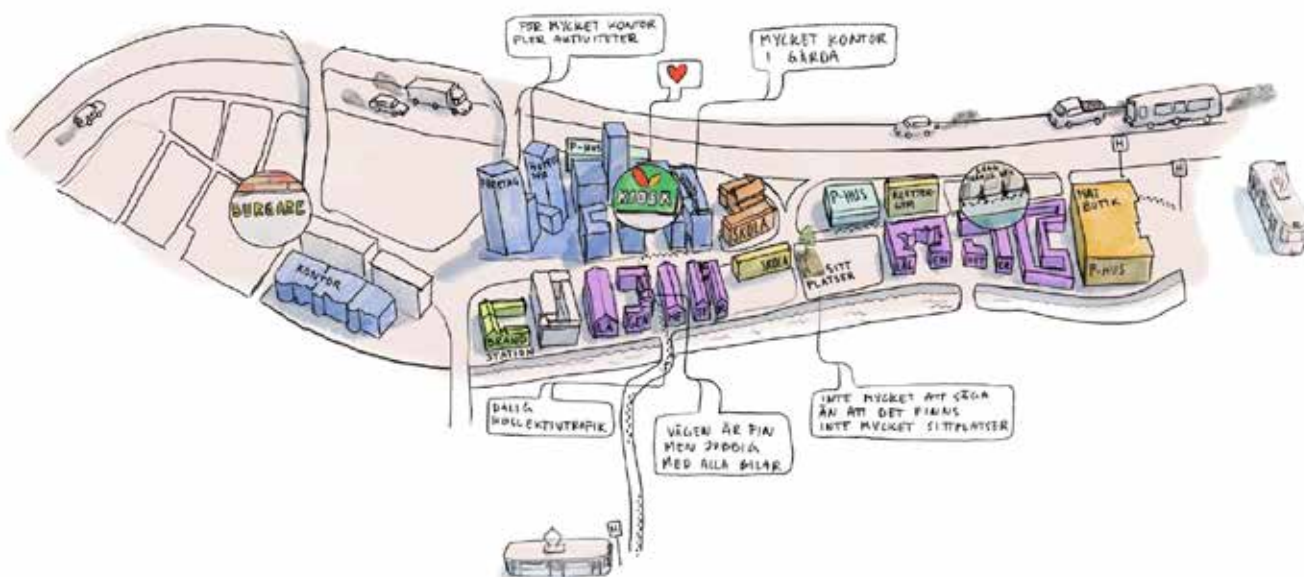
FRÅN DIALOG med gymnasieelever i Gårda. Bilden är en mental karta, en kartbild som visar elevernas sammanlagda bild av hur de upplever Gårda. Bilden visar hur de uppfattar stadsdelen, vad som finns här och hur man rör sig till och i området. Stora delar av stadsdelen är okänd för eleverna, medan kiosken MyWay utgör någon slags centralpunkt tillsammans med deras skola. Vägarna till skolan upplever de som tråkiga och enformiga, ibland upplever vissa otrygghet.

Gymnasieelever: Eleverna ser Gårda som en stadsdel där kontorsarbetare går tysta fram och tillbaka längs Fabriksgatan, mellan sina kontor och bilparkering eller spårvagn. Flera orienterar sig i Gårda utifrån City Gate och Jacy's hotell, som tillsammans med brandstationen upplevs utgöra ett slags centrum i Gårda. Gårda Torg och kiosken MyWay har samtliga elever någon typ av relation till, det är den enda platsen utanför skolan som eleverna tillskriver någon form av ägandeskap över. Det uttrycktes att det är stor skillnad mellan den nya och gamla bebyggelsen i Gårda där den nya beskrevs som opersonlig och tråkiga glaskroppar medan den äldre bebyggelsen beskrevs ha mer detaljer och vara finare.

Hälsa och säkerhet

Inom programområdet finns en del otydliga trafikmiljöer, som nämnts under stycket Vardagsliv. Närheten till E6 medför sämre luftmiljö och buller. Åstråket har en viktig funktion för folkhälsan, eftersom det idag är en plats som används för vardagsmotion.

Gymnasieelever: Promenaden från Ullevi Södra beskriver eleverna som lång och delvis otrygg, särskilt trafiksituationen vid bron över Mölndalsån där flera trafikslag ska korsas. Det uttrycktes att området kring den nya bebyggelsen är blåsig. Det verkade finnas en konsensus över lag kring att trafiken känns otrygg i området.

Behov av åtgärder

Enligt platsintervjuer:

Den vanligaste utvecklingen som nämns är fler restauranger, fler bostäder och närmare till kollektivtrafik, men det finns också de som tycker att inget särskilt saknas eller att området är bra som det är idag. De platser som framförallt nämns för hållplatser eller busslinjer är Gårdatorget och Fabriksgatan.

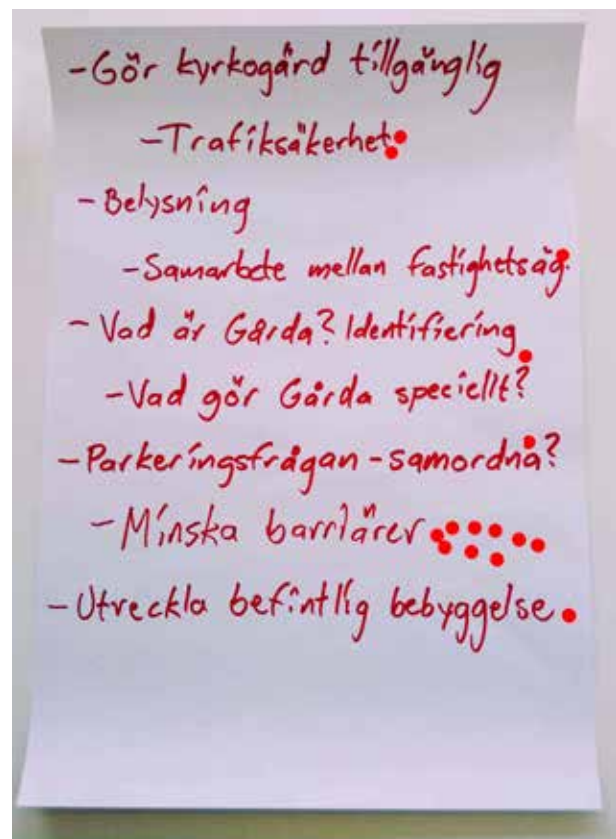
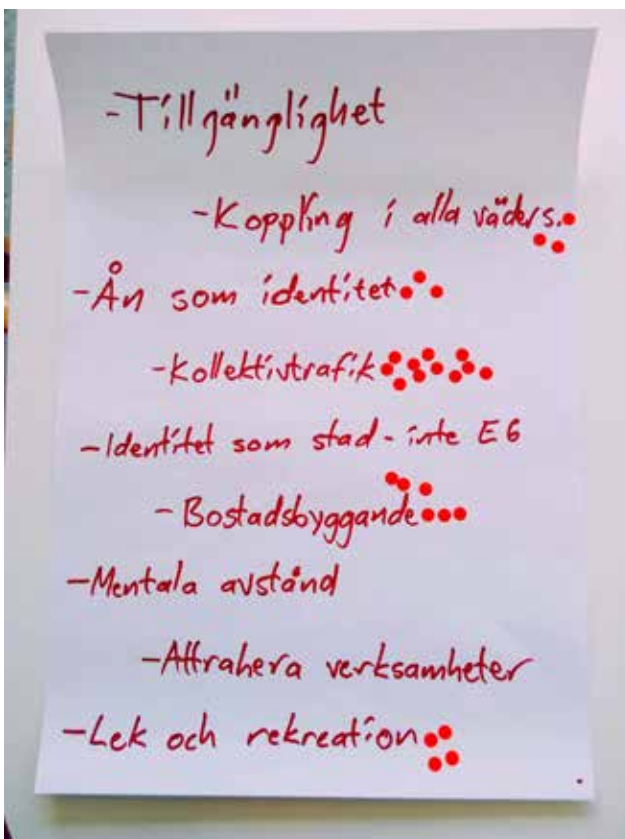
Utveckling av grönska, grönområden eller park är andra synpunkter som återkommer och det kom in flera förslag om hur åstråket skulle kunna utvecklas. Såväl fler sittplatser som fler papperskorgar efterfrågas generellt i den offentliga miljön. Det saknas lekplatser i Gårda enligt flera föräldrar och mor-/farföräldrar, liksom hundrastgård enligt hundägare.

Vad gäller restauranger är det flera som efterfrågar restauranger kvällstid, men det finns också de som önskar bättre utbud av lunchrestauranger. Överlag är det flera som vill att det ska hända mer i området kvällstid. Det efterfrågas också fler caféer och butiker, och flera nämner specifikt matbutiker och servicebutik/kiosk.

Viktiga åtgärder enligt workshop med fastighetsägare:

De viktigaste åtgärderna som berör det sociala livet är enligt fastighetsägarna ökad kollektivtrafik, att minska dagens barriärer och att bygga fler bostäder i Gårda. Motivationen var att skapa bättre förutsättningar för ett hållbart vardagsliv med minskad bilanvändning, att möjliggöra en blandstad där boende och verksamheter gynnar varandra, samt att skapa ett tryggare Gårda över hela dygnet.

Företagarna: Vad gäller önskemål om framtida utveckling i Gårda toppar bättre kollektivtrafik listan. Framför allt nämns buss, men även linbana och båtar på ån finns med som förslag. Det näst vanligaste önskemålet är fler caféer och restauranger i Gårda, även på kvällstid. Därefter listas mer bostäder i Gårda som en önskvärd utveckling. Butiker och service, samt upprustning av den äldre bebyggelsen kommer sedan i tur och ordning. Två personer önskar mer och billigare parkering. I kategorin övrigt finns bland annat önskemål om bättre belysning, konstnärstudios, och större rekreativsmöjligheter.

FRÅN WORKSHOP med fastighetsägare i Gårda där de viktigaste åtgärderna som berör det sociala livet sammanställdes.

3.2 MÅLSÄTTNING

Parallellt med genomförda workshoppar och utifrån konstaterade behov sattes målformuleringar ihop för programmet vilka utgår från Översiktsplanen tre övergripande mål.

Nära stad

Skapa tillgängliga och inkluderande mötesplatser.

- Länka samman Gårdas grönstruktur med omkringliggande parker och grönområden
- Öka tillgången till allmänna mötesplatser och gröna friytor genom att omfördela befintliga hårdgjorda ytor
- Verka för aktiviteter i markplan (såväl i byggnader som i utemiljöer)
- Öka andelen bostäder i Gårda för att utveckla en blandad stadsdel med en variation av funktioner
- Prioritera användningen bostad i de lägen som ger förutsättningar för detta.
- Skapa förutsättningar för etablering av skola och förskola i Gårda
- Skapa gröna miljöer med plats för lek

Sammanhållen stad

Omprioritera trafiken i området så att andelen resor med kollektivtrafik, till fots och med cykel ökar och resor med bil minskar.

- Utveckla tydliga, trygga och sammanhängande gång-och cykelstråk till och genom Gårda
- Knyt ihop norra och södra Gårda genom att minska Ullevigatans barriäreffekt
- Utveckla kollektivtrafiken med bättre framkomlighet och nya hållplatslägen inom och i anslutning till området
- Minska arbetsplatsparkeringen succesivt

Robust stad

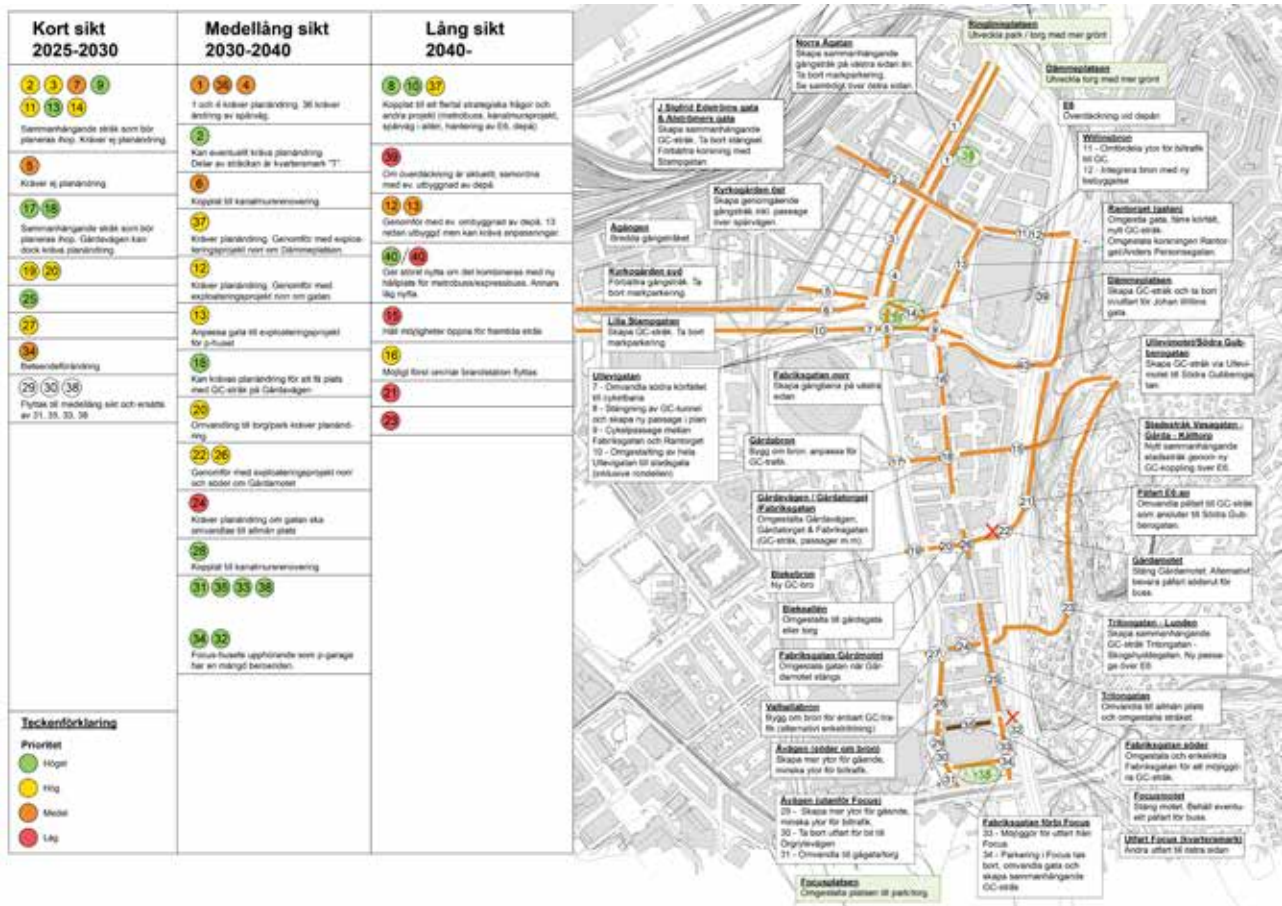
Rusta Gårda för klimatförändringar och dämpa effekterna av luftföroreningar och buller från trafiken.

- Tillskapa utrymme för öppen dagvattenhantering och skyfall, grönska, infiltration och biologisk mångfald genom mångfunktionella ytor för samnyttjande
- Skapa bullerskydd utmed E6 Kungsbackaleden
- Lyfta fram och värna de (unika) kulturhistoriska miljöerna
- Utveckla den äldre bebyggelsen med varsamhet utifrån kunskap om vad som är karaktäristiskt för Gårda
- Anpassa tillkommande bebyggelse i anslutning till kulturhistoriskt känsliga miljöer så att befintliga värden förstärks
- Fokusera på det historiska stråket längs Mölndalsån och skapa fler mötesplatser och ökad tillgänglighet kring å-rummet
- Stärk kultur-och småskaliga verksamheter som komplement till storskaliga kontorskomplex

3.3 ÅTGÄRDER

Redan under workshops som genomfördes 2017 arbetades med åtgärder och med prioritering av dessa, se sammanställningen av delmoment på sidan 10. Tillsammans med det samlade materialet från nulägesinventeringen och målen från översiktsplanen sattes åtgärderna nedan

upp och gavs prioritering i tid när de bör ha uppfyllts. Projektgruppen diskuterade vilka åtgärder som svarar mot vilka mål, samt vilka målgrupper som gynnas av de olika åtgärderna, för att säkra upp att målen tillgodoses.

UR WORKSHOP med projektgruppen 2024-05-13

3.4 KONSEKVENSER

Sammanhållen stad

Tillgängligheten till Gårda med kollektivtrafik ökar genom att förslaget innehåller fler hållplatslägen för buss, jämfört med utbudet idag. Vid knutpunkten Korsvägen/Liseberg station är det dock fortsatt långt mellan bytestpunkter, vilket påverkar tillgängligheten till Gårda negativt för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga.

Förslaget skapar också förutsättningar för ökade kopplingar i gatunätet mellan Gårda och övriga staden. Det gäller framför allt västerut mot innerstaden, men också österut på sikt. En ändrad utformning av Ullevigatan kan minska barriäreffekten mellan norra och södra Gårda, men Ullevigatan och E6 kommer ändå fortsatt att vara barriärer.

En exploatering ovanpå depåfastigheten kan generera en mängd nya verksamheter eller funktioner, vilket kan minska den nuvarande barriäreffekten från den befintliga storskaliga och slutna byggnaden. En utvecklad depå kan bidra till att stärka noden kring Ullevimotet och har även potential att överbygga barriären över E6 österut. För att stärka platsen blir det viktigt att depåfastigheten möter Rantorget på ett stadsmässigt sätt och närmar sig gatan.

Eventuellt kan Evenemangsområdet fortsätta innebära en barriäreffekt för Gårda även efter utvecklingen med nya arenor. Byggnaderna i förslaget är storskaliga och det finns risk för att området tidvis kommer att innehålla stora, tomma lokaler när det inte är evenemang, precis som idag.

Fler bostäder i Gårda bidrar positivt till funktionsblandningen i området. En sådan utveckling av området bygger dock på att fastighetsägarna vill utveckla privat kvartersmark enligt stadens programförslag.

Gymnasieeleverna: I de flesta avseenden finns inga större skillnader mellan programförslagets ambitioner och elevernas syn på Gårdas utveckling. Programmet syftar till att koppla Gårda närmare innerstaden och därmed göra området mer sammankopplat med andra delar av staden. Ur elevernas synpunkt är detta positivt då de upplever det som ett problem att Gårda är franskt övriga staden.

Samspel

Fler bostäder i området skapar förutsättningar för ett levande område under fler tider än arbetstid. Bostäderna är viktiga för att uppnå den blandning och det folklikt som eftersträvas med programmet. Dock är det svårt att be-

döma hur många bostäder som kommer byggas ut i framtiden, eftersom privata fastighetsägare står för stor del av markinnehavet i området.

Programförslaget bidrar med grönytor och nya lekplatser i en del av staden där det råder brist på det idag. Den förslagna förskolan eller skolan kan bidra som lekplats utanför verksamhetstid. Tillsammans med en lekplats i kvarteret intill vid Remfabriken skapas en ny målpunkt för barn.

De föreslagna grönytorerna vid Dämmeplatsen och Focusomten är trafikutsatta idag och platserna behöver utformas så de blir använda och får vistelsekvalitéer. Vid arbetet med vistelsezoner är det också viktigt att utforma dem så att de gynnar möten mellan generationer.

Gymnasieeleverna: Programmet bidrar till att framtida bebyggelsen i Gårda blir mer sammansatt och innehållsrik, vilket är en typ av miljö som flera elever beskriver att de uppskattar och känner sig hemma i. Flera efterfrågar hög detaljeringsgrad i bebyggelsen, med en skala som är relaterbar och inte så hög.

Vardagsliv

Förslaget innebär att det tillskapas nya parkytor, vilket är positivt för både de som bor i området och de som arbetar här. Utvecklingen av både Gårda och Evenemangsområdet innebär att vistelsekvaliteterna längs åstråket utvecklas. Markägoförhållanden begränsar möjligheten att få till större grönytor i området, vilket hade behövts för att i större utsträckning bidra till olika ekosystemtjänster och målsättningar för grönska. Blekebron kopplar södra Gårda närmare till Burgårdsparken.

En flytt av busshållplatsen från Rantorget till Ullevigatan bidrar till att en tydligare tyngdpunkt växer fram runt Kineum/Citygate. Det stärker möjligheter för verksamheter kring denna punkt. Flytten av hållplatsläget innebär att många som arbetar i Gårda får kortare avstånd mellan hållplats och arbetsplats, men det innebär samtidigt något längre avstånd till busshållplatsen för boende i norra Gårda.

Minskad biltrafik i Gårda ger trygghet för gående och cyklister. På Fabriksgatan skapas också mer plats för gång och cykel, vilket är positivt för tillgängligheten med dessa trafikslag. Förbättrade gång- och cykelvägar på Fabriksgatan ger även bättre förutsättningar för att resa kollektivt till södra Gårda, eftersom sista sträckan till och från hållplatsen blir tryggare.

Fler bostäder innebär en ökad befolkning dygnet runt, vilket ger större underlag för service, stadsliv och ökar tryggheten. Utvecklingen av depån kan innebära dygnet-runt-verksamhet som i sin tur skapar en befolkad plats dygnet runt.

Gymnasieeleverna: Programmet föreslår mer kollektivtrafik och en mer diversifierad kollektivtrafik. Bristen på attraktiv kollektivtrafik är den fråga som lyfts allra mest av eleverna när de berättar om sin syn på Gårda. Programmet föreslår fler offentliga rum vilket också efterfrågas av eleverna som vill ha platser att hänga på, lekplatser och vistelseytor för fler än kontorsarbetare. Dock är de föreslagna ytorna i programmet begränsade i sin omfattning.

Identitet

Fler bostäder kan förändra identiteten för området på så vis att det inte ses lika mycket som ett område med bara arbetsplatser. Kopplingen till ån och utveckling av åstråket kan bidra till att stärka områdets identitet i framtiden. Minskad genomfartstrafik också kan medföra positiva konsekvenser för hur området upplevs att vistas i, samtidigt som det ger utrymme för Gårda att utvecklas mer till innerstad.

En omvandling av Gårda med en kraftig minskning av biltrafiken innebär förändringar för företag som är verksamma i området. Tillgängligheten till området med bil kommer inte längre vara det som lockar företag att etablera sig här i samma utsträckning som idag. Förbättrade möjligheter till kollektivtrafik, gång och cykel blir därför viktiga verktyg i omvandlingen av området.

Lokaler till rimligt pris lockar kulturutövare till området idag och kulturlivet är en del av områdets identitet. Vid stadsutveckling finns det en risk för att kulturlivet trängs undan från området. Det behövs varsamhet men också strategier för hur verksamheter som ofta inte har en stor betalningsförmåga ska kunna vara kvar i området.

Gymnasieeleverna: Eleverna uppfattade en skillnad mellan den nya bebyggelsen och den äldre, där den nya har hög koncentration av kontorsarbetare. En risk är att mer tillkommande hög bebyggelse innebär att kvoten mellan kontorsarbetsplatser och boende blir större med en sådan utveckling, samt att kontrasterna mellan bebyggelsetyper i området blir än större. En sådan utveckling skulle inte stärka ungdomsperspektivet i Gårda.

Hälsa och säkerhet

Buller är en utmaning i området, så det är positivt att tillkommande bebyggelse utmed leden kan bidra till bullerskydd. I det fortsatta arbetet blir det viktigt att arbeta vidare med goda ljudmiljöer för både grönområden och bostäder.

Vid Dämmeplatsen finns det utmaningar att få till en god ljudmiljö för parken, samtidigt som det är den plats som staden har att tillgå utifrån markägförhållanden. Ljudmiljön är därför viktig att titta vidare på i det fortsatta arbetet och särskilt ur ett barnperspektiv, eftersom barn är känsligare för buller än vuxna.

En minskad genomfartstrafik i området skapar förutsättningar för bättre hälsa och ökad trafiksäkerhet i området. En utvecklad spårvagnsdepå har potential att minska störningen från E6.

Ävägens framtida utformning som shared space kan medföra svårigheter att förflytta sig riskfritt för barn, äldre och personer med nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga.

Gymnasieeleverna: Eleverna anser att det upplevs otryggt på flera platser bland annat när bilar kör i hög hastighet vid utfarter från parkeringsgarage, samt där rörelsestråk för gångtrafikanter är otydliga. Programmet bidrar till en bättre situation för oskyddade trafikanter i Gårda.

Hur påverkas konsekvenserna av Evenemangsområdet?

Konsekvenser om evenemangsområdet byggs ut:

- Evenemangsområdet bidrar med bostäder och skapar rörelser och folkliv, vilket kan gynna Gårda. Innehållet i bottenvåningarna i evenemangsområdet kan tillföra kvaliteter för Gårda, men det behöver locka intresse från fler än evenemangsbesökare.
- Blekebron och koppling till Burgårdsparken blir starkare om områdena på båda sidor av ån samspelar med varandra.
- Byggnation i del av Burgårdsparken innebär det blir högre tryck på parken med ökat slitage. Det understryker behovet av bostadsnära park i Gårda.
- Evenemangsområdet kan bygga ihop staden, men också bli en barriär. Det finns risk att Gårda bildligt och bokstavligen skuggas av evenemangsområdets storskalighet.
- Parkeringsbehovet och trafikmängder i Gårda hänger samman med vad som sker i Evenemangsområdet. Därför är en gemensam strategi viktig för att biltrafiken ska kunna minska i Gårda.

Konsekvenser om evenemangsområdet inte byggs ut:

- Programområdet för Gårda innehåller parkeringar för evenemangsområdets behov, det finns en oklarhet vad som händer med dessa om evenemangsområdet inte byggs ut.
- I området som helhet finns behov av både skola och förskola. Om kommunal service inte kan byggas ut i båda programområdena kan det bli svårt att skapa tillräckligt många platser i enbart Gårda.

4. FORTSATT ARBETE

FORTSATT ARBETE

Beskrivning av fortsatt arbete

Under arbetet med konsekvensbeskrivning har det också kommit fram olika idéer och förslag för att arbeta vidare med olika sociala perspektiv. Dessa behov behöver konkretiseras och prioriteras i det fortsatta arbetet. Vid eventuella förändringar av programförslaget behöver konsekvensbeskrivningen uppdateras.

Frågor som programarbetet och efterföljande detaljplaner behöver titta vidare på är:

- Vid Rantorget behövs vissa åtgärder för gång och cykel redan innan depåfastigheten utvecklas. Detta eftersom arbetet med ny detaljplan ligger längre fram i tid, men behoven finns idag.
- Grönytorna är väldigt trafikutsatta. Dessa behöver utformas så de blir använda och får vistelsekvalitéer.
- Kulturlivet kan få större plats i programmet. Både hur det kommer in mer i målsättningarna och att titta på möjliga strategier för lokaler.
- Viktigt att behålla närservice såsom matbutik. Små livsmedelsbutiker skapar flöden. En placering vid Citygate/Kineum skulle kunna stärka den noden.
- Titta närmare på utvecklingen av Friggagatan och dra lärdomar av det för Fabriksgatan.
- Ävägen och Fabriksgatan har olika kvalitéer och det behövs en balans mellan dessa gator. Ävägen med en tydlig identitet med kulturmiljön, gångstråk och bra solläge. Bra potential kring Ävägen för verksamheter.
- Vi får inte glömma att det finns värden och kvalitéer även i de 60- och 70-tals hus som finns i Gårda. Identiteten består av mer än bara det ”väldigt gamla eller det nya”.
- Funktionen av depån kan också vara en del av identiteten för Gårda.

Andra inspel faller utanför programarbetet för Gårda och de efterföljande detaljplanerna. Ett exempel på en sådan fråga är möjligheten att minimera antalet byten med kollektivtrafik för att göra den mer attraktiv för de som idag tar bilen till Gårda. Kollektivtrafikutbudet är dock en fråga som Västtrafik råder över. Ett annat exempel är behov av åtgärder som rör Evenemangsområdet och som behöver hanteras i den processen.

Efter samrådet kommer projektgruppen att sammanställa en utförligare lista med olika åtgärder som har kommit fram under processen, för att kunna prioritera och ansvarsfördela eller skicka vidare dem till rätt sammanhang.

Fastighetsägarnas roll

Under workshopen med fastighetsägarna i november 2024 diskuterades också åtgärder och aktiviteter som fastighetsägarna kan genomföra redan nu och oavsett kommande arbete med detaljplan. Exempel därifrån är att:

- öppna upp byggnaderna genom att göra förgårdsmarken mer inbjudande
- omvandla markparkeringar till plats för t ex food-trucks och mötesplatser
- fortsätta med cykelevent på arbetsplatser
- säkerställa att grönområden och träd behålls
- öka orienterbarheten i området genom att se över entréer och skyltning
- hålla helt och rent, samt jobba med belysning.

Reflektioner över processen

I uppdraget att ta fram denna sammanställning har det inte ingått att ta fram någon analys över resultatet. Följande reflektioner har dock gjorts gällande processen och fortsatt arbete.

- Dialogprocessen med stadens förvaltningar, fastighetsägare, verksamhetsutövare, platsintervjuer samt gymnasieelever bedöms i möjlig och rimlig mån ha täckt de som använder Gårda i dagsläget.
- I och med att programhandlingen har tagits fram av Staden samtidigt som marken framför allt är privatägd och redan utbyggd kan det vara svårt att visuellt föreställa sig hur utvecklingen kan se ut och konsekvenser av programhandlingen. Till exempel har varken Staden, fastighetsägare eller övriga tagit upp hur nya höga byggnader i Gårda kan påverka trygghet eller identitet i området.
- Sedan den största delen av nulägesanalysen genomfördes har nya kvarter med höga byggnader tillkommit, nulägesanalysen är därmed att betrakta som att den till största del är gjord utifrån läget 2017.
- Gårda bedöms få bättre förutsättningar gällande socialt perspektiv vid genomförande av programmet. Flera aspekter skulle gynnas av att stadsdelen blir mer blandad, vilket är ett av målen i programmet. Programets förslag med nya höga kontorsbyggnader riskerar dock att innebära att den starka dominansen av dagsbefolkning i området kvarstår. Staden bör arbeta i möjligaste mån med att få in så mycket boende som möjligt i området som ger underlag till verksamheter som kan ha öppet på kvällstid och helger.
- Utifrån underlaget till denna sammanställningen bedöms att de sociala aspekterna av områdets kulturmiljö skulle kunna lyftas fram mer i programmet.

Göteborgs
Stad

